

Предлагачи : Група пратеници

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ
ЗА ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД,
ПО СКРАТЕНА ПОСТАПКА

Скопје, јуни 2025 година

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
 REPUBLIKA E MAqedonise SE VERIUT
 СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - Скопје
 KUVENDI I REPUBLICES SE MAqedonise SE VERIUT - Shkup

Примено: Primenat	24. 06. 2025		
Соп. Един. Kop. Edin.	Број Nomer	Прилог Shifra	Вредност Vlera
08	363711		

ДО
 ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
 НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Ви поднесуваме Предлог на закон за дополнување на Законот за данокот на личен доход, по скратена постапка.

ПРАТЕНИЦИ:

Лован Милирестки
 Сања Луковска
 Јован Петровски
 Оливер Соколовски
 Благој Богдановски
 Јанина Николова
 Лилија Ковачевиќ
 Јане Јаневиќ
 Софија Георгиевска
 Борче Љубевиќ
 Фатмир Зитири
 Миле Трајковски
 Вучко Милошевски
 Мерица Заскова
 Солеја Мирковска

В О В Е Д

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за данокот на личен доход се уредува оданочувањето на личниот доход на физичките лица, обврзникот за плаќање на данокот на личен доход, даночната основа за пресметување на данокот на личен доход, даночните стапки, роковите за плаќање на данокот на личен доход, како и други прашања кои се значајни за утврдување и плаќање на данокот на личен доход.

Емиграцијата на млади и квалификувани лица, особено високообразовани кадри, претставува еден од најгорливите демографски и економски предизвици со кои се соочува Република Северна Македонија во изминатите децении. Масовното иселување доведува до недостаток на стручен кадар во повеќе сектори, намалување на продуктивното население и слабеење на домашниот пазар на труд. Истовремено, значителен број македонски граѓани кои живеат и работат во странство се подготвени да се вратат и да придонесуваат кон развојот на државата, доколку се создадат поволни и сигурни услови за нивна економска и социјална интеграција.

Во таа насока една од клучните јавни политики на државата е усвојување на стимулации за враќање на дијаспората преку даночни, административни и професионални поволности. Врз основа на тоа, со овој предлог закон се предлага воведување на времено ослободување од обврската за плаќање на данок на личен доход за физички лица кои се враќаат од странство и започнуваат со работа или дејност во Република Северна Македонија како и поволности за правните лице кои ќе вработат кадар вратени од дијаспората.

Предложеното законско решение има за цел да го олесни процесот на враќање и повторно вклучување во економскиот систем на државата, да ги поттикне иселените граѓани да ги искористат своите знаења и искуства стекнати во странство за развој на домашната економија како и да испрати јасна порака дека државата активно работи на создавање поволна и предвидлива деловен живот за своите граѓани.

Дополнително оваа измена ја одразува определбата на Република Северна Македонија за градење инклузивни политики кои ја препознаваат дијаспората како активен дел од општествениот и економскиот развој на земјата

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Целта на предлог на закон за изменување и дополнување на закон за данокот на личен доход е воведување на стимулирачки мерки за физички лица државјани на Република Северна Македонија, кои по определен престој и професионален ангажман во странство се враќаат во татковината и активно се вклучуваат во економскиот живот преку вработување или отпочнување самостојна дејност.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на законот предизвикува финансиски импликации врз Буџетот на Република Северна Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на предложениот закон се потребни дополнителни финансиски средства од Буџетот на Република Северна Македонија.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

Согласно со член 175 алинеја 1 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, од причина што не се работи за обемен закон, предлагаме по Предлогот на законот за дополнување на Законот за данокот на личен доход, Собранието да расправа по скратена постапка.

ПРЕДЛОГ ЗАКОН ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД,
ПО СКРАТЕНА ПОСТАПКА

Член 1

Со Законот за данокот на личен доход (Службен весник на Република Македонија број 241/18 и Службен весник на Република Северна Македонија број 275/19, 290/20, 85/21 и 274/22), во член 12 во став 1, по точката 31) се додава нова точка 31-а) која гласи:

„31-а) плати на вработените лица кај обврзникот кој по основ на вработување исплатен на физичко лице не резидент на Републиката Северна Македонија, за период од најмалку 24 последователни месеци пред денот на засновање на вработувањето престојувало и остварувало доход во странство и се применува само за првото вработување на физичкото лице по неговото враќање во Републиката Северна Македонија.“.

Член 2

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија.“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ

Предлог законот за дополнување на Законот за данокот на личен доход содржи 2 члена.

Со член 1 од Предлогот на Законот за дополнување на Законот за данокот на личен доход ќе се обезбеди ослободување од обврската за пресметување, задржување и уплата на данок на личен доход на исплатувачот на доход за доходот остварен по основ на вработување исплатен на физичко лице нерезидент на Република Северна Македонија.

Со член 2 е уредено влегувањето во сила на законот.

II. МЕЃУСЕБНАТА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во предложените одредби од овој Предлог-закон се меѓусебно поврзани, како такви сочинуваат една правна целина и се применливи.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложеното законско решение ќе се постигнат повеќе позитивни економски, социјални и фискални ефекти. Поттикнување на вработување на повратници државјани на Републиката кои престојувале и работеле во странство, намалување на трошоците за работодавачите преку ослободување од данок на личен доход за период од 12 месеци, зголемување на вработеноста и вклучување на кадар со меѓународно искуство на домашниот пазар на труд, краткорочно намалување на приходите од данок на личен доход за државниот буџет, но со очекувано компензирање преку зголемена економска активност и проширена даночна база во долгорочен период, оттикнување на повратна миграција на млади и квалификувани лица и јакнење на врските меѓу дијаспората и матичната држава..

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ ЗА ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

8. Надоместоци на кои не се плаќа данок на доход

Член 12

(1) Данок на доход не се плаќа на:

- 1) помош за социјална заштита;
- 2) субвенции доделени од државен орган за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој на физички лица кои остваруваат доход од продажба на сопствени земјоделски производи од членот 43 и 47 на овој закон;
- 3) надоместок по основа на здравствено осигурување, освен надоместок на плата;
- 4) паричен надоместок за време на невработеност, утврден со закон;
- 5) детски додаток;
- 6) други социјални додатоци за деца, утврдени со закон;
- 7) цивилна инвалиднина, материјални права од боречка инвалидска заштита, како и плата на инвалидно лице согласно со закон;
- 8) надоместок за телесно оштетување;
- 9) надоместок во случај на смрт на вработеното лице, член на семејството на вработеното лице и член на семејството на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност до пропишаниот износ;
- 10) помош за претрпени штети од елементарни непогоди, до најнискиот износ утврден со општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;
- 11) помош за претрпени штети настанати од елементарни непогоди или други вонредни настани исплатени од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на Градот Скопје и единиците на локалната самоуправа;
- 12) стипендии на ученици и студенти што ги доделуваат органите на државната управа во согласност со закон и стипендии што ги доделуваат фондации врз основа на веродостојна документација, вклучувајќи ги трошоците за школарина/партиципација, превоз, сместување и исхрана;
- 13) награди на ученици и студенти освоени на натпревари во рамките на образовниот систем, доделени од Министерство за образование и наука, основни, средни и високообразовни установи;
- 14) надоместок за практична обука на ученици и практична настава на студенти во висина најмногу до 8.000 денари месечно;
- 15) надоместок на лицата волонтери согласно со Законот за волонтерство;
- 16) примени донации во согласност со Законот за донации и за спонзорства во јавните дејности;
- 17) надоместок на трошоците за користење сопствен автомобил за потребите на работодавачот во висина од 30% од цената на литар гориво што го користи автомобилот за секој изминат километар, а најмногу до 3.500 денари месечно;
- 18) надоместок на трошоците за службени патувања, за теренски додаток (сместување, исхрана) или одвоен живот од семејството на вработени лица и на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност во висина на најнискиот износ утврден со општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството во Република Северна Македонија, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;
- 19) организиран превоз до и од работа, како и исхрана за време на работа

утврдени со закон, општ колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;

19-а) надоместоци на трошоци за превоз и исхрана на вработените кои работат ноќно време, до износите утврдени со Законот за работните односи;

20) надоместок за учество на лице во органите за спроведување избори и други форми на непосредно изјаснување на граѓаните, како и надоместок на лице за работа во врска со пописот на населението;

21) алиментации и надоместок на штета по судска одлука и надоместок на штета како последица на несреќа при работа;

22) отпремнина што се дава при заминување во пензија во висина од две просечни месечни нето-плати по работник исплатени во Република Македонија во последните три месеци;

23) еднократен надоместок - испратнина заради трајно работно ангажирање на работниците при откажување на договорот за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слични промени) утврден со закон;

24) надоместок на трошоци за службени патувања (трошоци за превоз, сместување и исхрана) при патување на државните репрезентации и спортските клубови на официјални првенства и други меѓународни натпревари;

25) награди на спортисти за постигнати резултати на официјални меѓународни натпревари;

26) стипендии за спортисти што ги доделуваат органите на државната управа согласно закон;

27) награди што ги доделува Организацијата на обединетите нации и меѓународните организации;

28) награди за животни достигнувања во науката, културата и спортот;

29) парични надоместоци доделени на национален уметник согласно со Законот за националниот уметник на Република Северна Македонија;

30) паричен надоместок доделен на уметник и стручен соработник од областа на заштитата на културното наследство, кој остварил право на пензија и кој е добитник на една од наградите за областа на културата и уметноста, согласно со Законот за културата;

31) финансиска помош на физички лица - резиденти на Република Северна Македонија која се користи за лекување во земјата или во странство, согласно лекарска документација и документација за трошоците за лекување (фактура, односно профактура) издадена од страна на здравствената установа која го извршила или ќе го изврши лекувањето, како и документирано трошоци за превоз и сместување неопходни за лекување на лицето;

32) исплатени донирани финансиски средства преку отворени специјални телефонски броеви за донации кои се користат за хуманитарни цели;

33) надоместок на штета по основ на животно и неживотно осигурување;

34) уплатени премии за колективно осигурување за вработените лица кои ги плаќа работодавачот за повреди на работа и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност;

Точките 35), 35-а) и 36) се избришан, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за данокот на личен доход, ("Службен весник на РСМ" бр.274/22).

37) камати на депозити по видување и трансакциски сметки;

38) камати по јавни заеми;

39) камати по обврзници издадени од Република Северна Македонија и единиците на локалната самоуправа;

39-а) капитални добивки остварени од продажба на хартии од вредност и удели издадени од инвестициски фонд доколку имателот ги поседувал за период подолг од две години;

40) надоместоци на трошоци за хотелско сместување, храна и превоз за лица кои не се вработени кај филмскиот продуцент, кои учествуваат при производство на филм наменет за јавно прикажување, во висина на стварните трошоци, утврдени врз основа на документ за направените трошоци;

41) надоместоци на трошоци за сместување, храна и превоз за лица кои се учесници на настани, организирани во рамки на активностите на организацијата основана согласно со Законот за здруженија и фондации, утврдени врз основа на документи за направените трошоци;

42) надоместоци на трошоци за сместување, храна и превоз за членови на синдикатот за активности во рамки на синдикатот, како и примања на членови на синдикатот од средствата на синдикатот согласно Статут, програма и одлуки на органите на синдикатот, врз основа на документи за направените трошоци, освен исплатени надоместоци на членови на синдикатот по основ на повремено или привремено вршење услуги;

42-а) надоместоци на трошоци за хотелско сместување (со категорија до четири ѕвездички) во износ најмногу до 6.000 денари дневно и надоместоци на трошоци за превоз на лица кои не се вработени кај исплатувачот, а се ангажирани во функција на дејноста на исплатувачот (во земјата и во странство), врз основа на документиран доказ за направените трошоци, извештај за ангажманот и документи за основаноста на ангажманот (покана, агенда, програма, договор, работен налог и слично) и со потврден временски редослед меѓу сместувањето, превозот и извршената работа;

43) доход од продажба на собрани лековити билки и шумски плодови, остварен од физичко лице;

44) надоместоци на трошоци за хотелско сместување (со категорија до четири ѕвездички), превоз и надоместоци за трошоците за виза, за лица резиденти на Република Северна Македонија кои учествуваат во образовни и научни активности или настани на научни и образовни институции во земјата и во странство, утврдени врз основа на документи за направените трошоци;

45) платени лабораториски тестови за COVID-19 за вработени лица во износ до 9.000 денари на годишно ниво по вработен;

46) надоместоци на трошоци за обуки и доквалификација (стекнување сертификати, лиценци и слично) на вработени лица, поврзани со нивното работно место, под услов истите да продолжат со работа кај истиот работодавач, во временски период утврден со договор;

47) даден репроматеријал без надоместок (семенски материјал и производи за заштита на растенија во расадопроизводство), согласно со закон и

48) ваучер на активен спортист издаден од Агенцијата за млади и спорт, согласно со Законот за спортот.